

ביאור בדרך אפשר

43 אֶת הַדְּיוּק הַנַּ"ל (שְׁבַת־תּוֹרָה אֹרֵי) וְהֵלֵא אֵין לוֹ דְמוֹת הַגּוֹף
44 וְאֵין לוֹ גּוֹף!

45 וּנְקֻדַּת הַבְּאוּר בְּזֶה הִיא, דְּהִנֵּה כְּתִיב⁷ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים
46 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ הֵם ב' סוּגְיִים

47 כְּלָלִיִּים בְּכָל־לֹת הַבְּרִיאָה,

48 שְׁמַיִם וְכָל צְבָאֵיהֶם (שֶׁמֶשׁ יָרַח

49 וְכוּכָבִים) וְאָרֶץ וְכָל צְבָאֶיהָ

50 (הַבְּרוּאִים שְׂבָאֵרֶץ) - כֹּל 'צֶבֶא הַשָּׁמַיִם'

51 נִקְרָאוּ 'שָׁמַיִם' וְכֹן כֹּל 'צֶבֶא הָאָרֶץ'

52 נִקְרָאוּ 'אָרֶץ'. וְעִנְיָן זֶה הוּא בְּכָל

53 סֵדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת כִּשֶׁם שֵׁשׁ

54 שְׁמַיִם וְאָרֶץ גְּשָׁמִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה

55 הַגְּשָׁמִי, כִּי בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם בִּיחֻד, עַד

56 רוּם הַמַּעֲלוֹת (סֵדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת'

57 מִלְשׁוֹן 'שֶׁלִשְׁלֹת' שְׁכַל טַבְעַת קְשׁוּרָה

58 לְטַבְעַת עֲלִינָה מִמֶּנָּה), יִשְׁנן כַּחֲנִינּוֹת

59 שְׁמַיִם וְאָרֶץ (רוּחִינִים), כְּדֹאִיתָא

60 [=מִבּוּבָא] בְּזֶה־ר⁸ דְּקֵאִי [=מוֹסַב

61 פְּסוּק זֶה: "בְּרֵאשִׁית... שְׁמַיִם וְאָרֶץ"]

62 עַל עֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֶצִּילוֹת

63 'אֶצִּילוֹת' הוּא הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בִּיחֻד. כֹּל

64 עוֹלָם מוֹרַכֵב מִעֵשֶׂר סְפִירוֹת - אִרוּת -

65 חֲכָמָה, בִּינָה, דַּעַת [-מוֹחִין], חֶסֶד,

66 גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נִצְחָה, הוֹד, יִסוּד

67 וּמַלְכוּת [-מִידוּת] (מִידוּת שְׂבָאֶצִּילוֹת

68 נִקְרָאִים 'שְׁמַיִם' עֲלִינִים וְסְפִירַת

69 הַמַּלְכוּת נִקְרָאֵת 'אָרֶץ הָעֲלִינָה'),

70 וּמוֹבָן דְּקֵאִי חֲלוּקָה זֶה בֵּין 'שְׁמַיִם'

71 ל'אָרֶץ' גַּם עַל שֶׁרֶשׁ וּמִקּוּר הַסְּפִירוֹת

72 קוֹדֵם שֶׁנִּהְיָ סְפִירוֹת גְּלוּיּוֹת, דְּרָגָה זֶה

73 נִקְרָאֵת: עֵשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת

74 וְכוּ', דְּכָל עִנְיָנִים אֱלֹהִים

75 נִחְלָקִים לְב' הַדְּרָגוֹת

76 הַכְּלָלִיּוֹת דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְהִנֵּה

77 אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁹ עַל

78 הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים

79 אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, חוֹל'

80 לְמוֹדִים מִהַמִּילָה "בְּרֵאשִׁית" הַמּוֹרַכֵבֵת

וְהִנֵּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ

25 עִנְיָנִים אֱלֹהִים נִחְלָקִים לְב' הַדְּרָגוֹת הַכְּלָלִיּוֹת דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְהִנֵּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ

26 ז"ל⁹ עַל הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׂבַרִיאֵת

1 הַמֵּאֵמֶר שֶׁלִפְנֵינוּ מִיּוֹסַד עַל הַפְּסוּק (בַּהִפְטוּרָה שַׁבַּת רֵאשׁ חוֹדֶשׁ) "הַשָּׁמַיִם כִּסְאֵי

2 וְהָאָרֶץ הָרוּם רִגְלֵי וְגו'". וְיִבָּרַךְ כִּי קִיַּמְתָּ בְּרוּחִינֵי חֲלוּקָה כְּלָלִית בֵּין 'שְׁמַיִם'

3 'עִנְיָנִים הַקְּשׁוּרִים עִם הַמַּעֲלָה' ל'אָרֶץ' (עִנְיָנִים הַקְּשׁוּרִים עִם הַמַּטָּה).

4 וְיִתְבָּאֵר שֶׁחֲלוּקָה זֶה נִמְצָאֵת הַן בַּסְּפִירוֹת הָעֲלִינָנוֹת. הֵן בַּתּוֹרָה (לְיִמּוּד תּוֹרָה -

5 שְׁמַיִם, קִיּוֹם מַצּוּוֹת - אָרֶץ) הֵן בִּישְׂרָאֵל

6 (בְּעֲלֵי תּוֹרָה - שְׁמַיִם, בְּעֲלֵי מַעֲשִׂים

7 טוֹבִים - אָרֶץ). וְכֹן בְּקִרְיַת שֶׁמַע:

8 פְּרַשָׁה רֵאשׁוֹנָה (שְׁמַיִם) וּפְרַשָׁה שְׁנִיָּה

9 (אָרֶץ). וְלַעֲתִיד לְבוֹא יִהְיֶה הַשָּׁמַיִם

10 וְהָאָרֶץ בְּאוֹפֵן נַעֲלָה בִּיחֻד, כְּדַרְבֵּי

11 הַנְּבוּאָה: "כִּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים

12 וְהָאָרֶץ הַחַדְשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה".

13 "כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי

14 וְהָאָרֶץ הָדָם רִגְלֵי [=שְׂרַפְרָף]

15 אֵיזָה בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי

16 וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי"¹,

17 וּמִדִּיק בְּזֶה רַבְּנֵי הַזֶּקֶן כְּסִפּוּר

18 'תּוֹרָה אֹרֵי בַתְּחִלָּתוֹ², דְּצָרִיף

19 לְהַבִּין מָהוּ כְּסֵאֵי וְהָדָם רִגְלֵי

20 וְהֵלֵא אֵין לוֹ דְמוֹת הַגּוֹף וְאֵין

21 לוֹ גּוֹף³? וְהִנֵּה כְּסִיּוֹם

22 הַהִפְטָרָה (דְּשַׁבַּת רֵאשׁ חוֹדֶשׁ)

23 כְּתִיב [=כְּתוּבָה] הַנְּבוּאָה עַל זְמַן

24 הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה⁴: כִּי כִאֲשֶׁר

25 הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים וְהָאָרֶץ

26 הַחַדְשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה

27 [=בִּימֵי הַהֵם. (מַצּוּדַת דוּר)]

28 עוֹמְדִים לְפָנַי כֹּן יַעֲמֵד וְרַעְכֶם

29 וְשִׁמְכֶם, וּבְסִפּוּר 'לְקוּטֵי תּוֹרָה'

30 כְּסִפּוּ⁵ מְקֻשָׁר פְּסוּק זֶה עִם

31 עִנְיָן הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי כו'. וְהִנֵּה

32 כְּפִסּוּק זֶה מְדִיק כ"ק

33 אֲדָמוֹ"ר מוֹהַר"ב נִשְׁמַתוֹ-עַדָּן

34 בְּמֵאֵמוֹ 'דְּבוּר־הַמַּתְחִיל' כִּי

35 כִּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים

36 שֶׁנֵּאֵמַר בְּשַׁבַּת ר"ח אִייר תַּרְע"ח⁶,

37 מָהוּ עִנְיָן הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים

38 וְהָאָרֶץ הַחַדְשָׁה כו' וּמָהוּ

39 עִנְיָן וְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם? וְגַם

40 מְבִיא הַפְּסוּק שְׂבַתְחִלַּת

41 הַהִפְטָרָה, הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי

42 וְהָאָרֶץ הָדָם רִגְלֵי, וּמִדִּיק גַּם

בס"ד. שבת פרשת תרומה, ב' דראש חודש אדר ראשון, ה'תשד"מ.

(הנחה בלתי מוגה)

1 הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הָדָם רִגְלֵי אֵיזָה בֵּית

2 אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי וְאֵיזָה מְקוֹם מְנוּחָתִי¹,

3 וּמִדִּיק בְּזֶה רַבְּנֵי הַזֶּקֶן ב'תּוֹרָה אֹרֵי בַתְּחִלָּתוֹ²,

4 דְּצָרִיף לְהַבִּין מָהוּ כְּסֵאֵי וְהָדָם רִגְלֵי וְהֵלֵא אֵין

5 לוֹ דְמוֹת הַגּוֹף וְאֵין לוֹ גּוֹף³. וְהִנֵּה כְּסִיּוֹם

6 הַהִפְטָרָה (דְּשַׁבַּת רֵאשׁ חוֹדֶשׁ) כְּתִיב⁴ כִּי כִאֲשֶׁר

7 הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים וְהָאָרֶץ הַחַדְשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי

8 עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי כֹּן יַעֲמֵד וְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם,

9 וּב'לְקוּטֵי תּוֹרָה' כְּסִפּוּ⁵ מְקֻשָׁר זֶה עִם עִנְיָן

10 הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי כו'. וְהִנֵּה בְּפִסּוּק זֶה מְדִיק כ"ק

11 אֲדָמוֹ"ר נִשְׁמַתוֹ-עַדָּן ב'דְּבוּר־הַמַּתְחִיל' כִּי כִאֲשֶׁר

12 הַשָּׁמַיִם הַחַדְשִׁים תַּרְע"ח⁶, מָהוּ עִנְיָן הַשָּׁמַיִם

13 הַחַדְשִׁים וְהָאָרֶץ הַחַדְשָׁה כו' וּמָהוּ עִנְיָן וְרַעְכֶם

14 וְשִׁמְכֶם. וְגַם מְבִיא הַפְּסוּק שְׂבַתְחִלַּת הַהִפְטָרָה,

15 הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי וְהָאָרֶץ הָדָם רִגְלֵי, וּמִדִּיק גַּם אֶת

16 הַדְּיוּק הַנַּ"ל (שְׂבַת־תּוֹרָה אֹרֵי) וְהֵלֵא אֵין לוֹ דְמוֹת

הַגּוֹף וְאֵין לוֹ גּוֹף.

17 וּנְקֻדַּת הַבְּאוּר בְּזֶה הִיא, דְּהִנֵּה כְּתִיב⁷ בְּרֵאשִׁית

18 בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

19 דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ הֵם ב' סוּגְיִים כְּלָלִיִּים בְּכָל־לֹת

20 הַבְּרִיאָה, שְׁמַיִם וְכָל צְבָאֵיהֶם וְאָרֶץ וְכָל צְבָאֶיהָ.

21 וְעִנְיָן זֶה הוּא בְּכָל סֵדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, כְּדֹאִיתָא

22 בְּזֶה־ר⁸ דְּקֵאִי עַל עֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֶצִּילוֹת, וּמוֹבָן

23 דְּקֵאִי גַם עַל עֵשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת וְכוּ', דְּכָל

24 עִנְיָנִים אֱלֹהִים נִחְלָקִים לְב' הַדְּרָגוֹת הַכְּלָלִיּוֹת דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְהִנֵּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ

25 ז"ל⁹ עַל הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׂבַרִיאֵת

26 ז"ל⁹ עַל הַפְּסוּק בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שְׂבַרִיאֵת

(1) ישע"י טו, א. א. (2) א. א. (3) פיוט יגדל. (4) ישע"י שם, כב. (5) שה"ש מח, ד. (6) שה"מ תרע"ח ע' רעו. (7) בראשית א, א.

(8) ח"א רנו, ב. (9) רש"י ורמב"ן ר"פ בראשית.

שבת פרשת תרומה, ב' דר"ח אדר א', ה'תשד"מ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מב' מילים "ב' ראשית"; בעבור ב' דברים (הנקראים 'ראשית') נבראו שמים
2 וארץ: שְׁבִיאוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאֵיהֶם הֵיטָה בְּשִׁבְלֵי
3 הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאוֹת רֵאשִׁית וּבְשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ רֵאשִׁית.
4 דְּמִזֶּה מוֹבָן, שֶׁגַם בַּתּוֹרָה וּבְיִשְׂרָאֵל יִשְׁנוּ עֲנָן הַשָּׁמַיִם
5 וְהָאָרֶץ. דְּכֵינּוּן שְׁכַל הַבְּרִיאָה
6 היא בשביל התורה ובשביל
7 יִשְׂרָאֵל, הֵיינו כְּדִי שִׁישְׂרָאֵל
8 יַפְעִלוּ בַּהֲבִרְיָאָה עַל-יְדֵי
9 הַתּוֹרָה שִׁיְהִיָּה לְתַקֵּן עוֹלָם
10 בְּמַלְכוּת שִׁדְ-י10 - לגלות
11 מלכותו יתברך בעולם עד אשר "כל
12 בני בשר יקראו בשמך", הֲרִי מוֹבָן
13 שֶׁגַם בָּהֶם (בַּתּוֹרָה וּיִשְׂרָאֵל)
14 צְרִיכִים לְהִיּוֹת הָעֲנֻנִים
15 דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ. וְחֵלּוּק זֶה
16 דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ שִׁישְׁנוּ בַּתּוֹרָה
17 וּבְיִשְׂרָאֵל הוּא חֵלּוּק כָּלְי. ¹⁰
18 כִּי הָגַם שֵׁישׁ רַבּוּי אוֹפְנֵי
19 עֲבוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֵן בַּתּוֹרָה
20 יֵשׁ כִּמָּה וְכִמָּה חֲלָקִים, כְּמוֹ
21 הַהֲפָרֵשׁ בֵּין תּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב
22 לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּה, וּבַתּוֹרָה
23 שֶׁבְּכַתָּב גּוֹפָא יִשְׁנָה חֵלּוּקָה בֵּין
24 הַחֻמוֹשִׁים: בְּרֵאשִׁית שֶׁנִּקְרָא סֵפֶר
25 הַיִּשְׂרָאֵל ¹¹ כּו', [סֵפֶר אַבְרָהָם יִצְחָק
26 וְיַעֲקֹב שֶׁנִּקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל] (גמרא), וְכֵן
27 בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּה הֵנָּה סֵדֶר
28 זְרַעִים עוֹסֵק בְּעֲנֻנֵי זְרַעִים
29 דְּוָקָא וְשָׂאֵר הַסֵּדְרִים הֵנָּה כָּל
30 אֶחָד מֵהֶם עוֹסֵק בְּעֲנֻנּוֹ,
31 מִכָּל-מְקוֹם יֵשׁ בִּינְיָהֶם
32 אֶחָדוֹת, דְּמַמְסַכְתָּא אַחַת
33 וּמַסְדֵּר אֶחָד לּוֹמְדִים עֲנָן
34 בְּמַסְכְּתָא אוֹ סֵדֶר אַחֲרִים.
35 וְהֵיינו, דְּחֵלּוּק זֶה שֶׁבִּינְיָהֶם
36 הוּא רַק חֵלּוּק פְּרָטִי. מַה-
37 שְׂאִין-כֵּן ב' הָעֲנֻנִים
38 הַכָּלְלִיִּים דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ, הוּא
39 חֵלּוּק כָּלְלִי וְכִמוֹ שִׁיתְבָּאֵר בַּהֲמַשְׁרָה,
40 בְּאוֹפֵן כָּלְלִי, הַתּוֹרָה נִקְרְאת 'שָׁמַיִם'.
41 לְסִיכּוּם, כִּשְׁם שִׁישׁוֹם שָׁמַיִם וְאָרֶץ
42 גַּשְׁמִיִּים כִּן יִשְׁנֵם בְּרוּחַנִיּוֹת, הַחֵלּוּק בֵּין

ששת המידות - שמים, ל'מלכות' - ארץ, וכן קיימים חילוקים אלו בתורה
ובישראל שעניינם לתקן העולם המחולק ל'שמים' ו'ארץ'. להלן מתחיל לבאר
עניין שמים וארץ שבתורה.
והנה פללות ב' הענינים דשמים וארץ בתורה הוא ההפרש
בין למוד התורה לקיום
המצוות. דתורה ענינה הוא
שמים, היינו שגם כפי שהיא
למטה בארץ היא בבחינת
שמים - כאשר אדם לומד תורה,
לומד הוא חכמתו ורצונו של הקדוש-
ברוך-הוא (-שמים) כפי שהיא יורדת
ומתלבשת בענינים גשמיים, אך
נשארת היא חכמתו יתברך, ועד
שגם כאשר אדם בלתי טהור
(חס-ושלום) לומד את
התורה אין זה נוגע להתורה,
ואין דברי תורה מקבלין
טמאה כו'¹². וענין המצוות
(דגדול למוד שמביא לידי
מעשה¹³) הוא למטה בארץ
דוקא, בדברים גשמיים -
בקיום המצוות צריך האדם לקחת
חפצים גשמיים שאין נרגשת בהם שום
קדושה (-ארץ) ולהשתמש בהם לקיום
המצוות. עד כאן נתבאר ענין 'שמים'
ו'ארץ' שבתורה (לימוד התורה וקיום
המצוות). וב' הענינים דשמים
וארץ בישראל (היינו
בעבודת ישראל) הם ב'
הענינים דמארי תורה ומארי
עובדין טבין [=בעלי תורה ובעלי
מעשים טובים]¹⁴, וב'לשון
הנגלה יששכר וזבולון,
דיששכר היה עקר ענינו

(10) נוסח עלינו. (11) ראה ע"ז כה, א. (12) ברכות כב, א. (13) קדושין מ, ב. (14) ראה זח"א קפב, רע"א. אגה"ק סימן ה (קט, א). ביאור"ז כה, א"ב. ביאור"ז להצ"צ כרך א' ע' קלד.

השמים כסאי והארץ הדום רגלי

ביאור בדרך אפשר

1 **בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה, וְזָבֻלוֹן עָקַר עֲנִינֵנוּ בְּקִיּוֹם הַמַּצּוֹת**¹⁵ [שהיה
2 זבולון עוסק בפרקמטיא (=מסחר) וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים
3 בתורה, הוא שאמר משה: "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך" זבולון
4 יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים (רש"י פרשת ויחי מט, יג).
5 **וְהָיָה ב' עֲנִינֵים אֱלוֹ יִשְׁנָם**
6 **בְּפִרְטוּיֹת יוֹתָר גַּם לְפָנֵי**
7 **עֲבוֹדַת הָאֱדָם בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה**
8 **וּמַצּוֹת, קִיּוּמִים ב' עֲנִינֵים אֱלוֹ**
9 **(שמים' ר'ארץ') בעבודת התפילה:**
10 **וּכְיָדוּעַ¹⁶, שְׁלֹפְנֵי הַהֲלִיכָה**
11 **לְבֵית הַמִּדְבָּר וְהַהֲנַהֲגָה**
12 **בְּמִנְהַג דְּרָף אֶרֶץ, הִנֵּה**
13 **הַתְּחִלַּת עֲבוֹדַת הַיּוֹם הַיּוֹם**
14 **בְּהֲלִיכָה לְבֵית הַכְּנָסֶת, עֲנִין**
15 **הַתְּפִלָּה. דְּעַקֵּר הַתְּפִלָּה הַיּוֹם**
16 **קְרִיאַת שְׁמַע¹⁷ (הדין הוא באדם**
17 **ש'תורתו אומנותו' (כרבי שמעון בר**
18 **יוחאי) שאינו מפסיק כלל באמצע**
19 **לימודו אף לא לתפילה, צריך להפסיק**
20 **ולקרוא קריאת-שמע), וּבְקִרְיַאת**
21 **שְׁמַע יִשְׁנָם ב' הָעֲנִינֵים**
22 **דְּקִבְלַת עַל מְלָכוֹת שְׁמִים,**
23 **בְּחִינַת שְׁמִים, וְקִבְלַת עַל**
24 **מַצּוֹת, בְּחִינַת אֶרֶץ,**
25 **כְּדִלְקָמֶן. לְסִיכּוֹם, שָׁמִים וָאֶרֶץ**
26 **בְּתוֹרָה הוּא לִימּוֹד הַתּוֹרָה (שמים')**
27 **וְקִיּוֹם הַמַּצּוֹת (ארץ') וּבַעֲבוֹדַת הָאֱדָם**
28 **הוּא הַחִילוּק בֵּין אֲנָשֵׁי תוֹרָה (שמים')**
29 **לְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה (ארץ'). הַלֵּלן יִתְבָּאֵר**
30 **הַחִילוּק בֵּין שָׁמִים לְאֶרֶץ הַנִּמְצָא גַם**
31 **בְּקִרְיַת שְׁמַע (שהיא עיקר התפילה**
32 **הַמְהוּוּהָ הַכְּנָה לִימּוֹד הַתּוֹרָה וְקִיּוֹם**
33 **מַצּוֹתוֹת), חִילוּק זֶה יִתְבָּאֵר בְּהַקְדָּמָה**
34 **בִּיאֹר שְׁנֵי אֹפְנִים בְּבִיאֹר לְשׁוֹן**
35 **'תְּרוּמָה'.**
36 **אֵת הַפְּסוּק: "וַיִּקְחֻ לִי תְּרוּמָה" מִתְּרַגְּם כּוּוֹהֵר: 'אֲרֻמוֹתָא' - רֹוּמֹוֹת. וּבְתַרְגּוּם**
37 **אוֹנְקִלוֹס מִתְּרַגְּם: 'אֲפֻרְשׁוֹתָא'. מִבָּאֵר אֲדִמוּר' הַרְש"ב נ"ע 'אֲרֻמוֹתָא' מוֹרָה**
38 **עַל רֹוּמֹוֹת וְהַבְּדִלָה - הָעֵלֶם. וְאֲפֻרְשׁוֹתָא' מוֹרָה עַל דְּבַר הַנִּמְשָׁךְ וּמִתְגַּלָּה.**
39 **וְהֵן הֵם שְׁתֵּי הַתְּנוּעוֹת הַנְּדֻרְשׁוֹת בְּקִרְיַת-שְׁמַע, כַּמְבוֹאֵר הַלֵּלן כַּמְאֻמָּר, תְּנוּעַת**
40 **הַתְּנַשּׁוּאוֹת וְהַגְּבַחָה - בְּפֻרְשָׁה רַשׁוֹנָה (-שמים', רצוא) וְתְנוּעַת הַמְּשַׁכָּה וְיִרִידָה**
41 **- בְּפֻרְשָׁה שְׁנִיָּה (- ארץ', שוב).**

ביאור בדרך אפשר

42 **רצוא ושוב - נאמר במרכבת יחזקאל אופן עבודת המלאכים: "והחיות רצוא**
43 **ושוב". 'רצוא' - מלשון מרוצה - תשוקה להיכלל במקור, צמאון עצום**
44 **להתקרב לאלוקות. 'שוב' - המלאכים שבים למקומם לעמוד מרחוק. גם**
45 **בעבודת האדם צריכות להיות שתי תנועות אלו: 'רצוא' אהבה ותשוקה לצאת**
46 **ממצונות הגוף החומריים ולהימשך**
47 **לשורשו. 'שוב' - לקבל על-עצמו עול**
48 **מצוות לקיים מצוות למטה דוקא,**
49 **שהרי תכלית הכוונה בכריאת האדם**
50 **הוא לקיים מצוות בעולם הזה.**
51 **וּבִיאֹר עֲנִין שְׁמִים וָאֶרֶץ**
52 **בְּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, יוֹכֵן זֶה**
53 **עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּמֵאֲמָרוֹ שֶׁל**
54 **אֲדִמוּר' הַרְש"ב נ"ע 'דְּבִוּר**
55 **הַמִּתְחִיל' וַיִּקְחֻ לִי תְּרוּמָה**
56 **שְׁנֵי בִשְׁנַת עֶטְר"ת¹⁸ בְּעֲנִין ב'**
57 **בְּחִינַת תְּרוּמָה, מְלִשׁוֹן**
58 **הַרְמָה¹⁹ וּמְלִשׁוֹן הַפְּרָשָׁה²⁰.**
59 **דִּהְיָה גַם בְּעֲנִין תְּרוּמָה יִשְׁנֹו**
60 **עֲנִין שְׁבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁוִין,**
61 **וּכְנֹדָע דְּבַג' תְּרוּמוֹת הַכְּתוּב**
62 **[=הפסוק] כְּדְבִוּר²¹ - שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים**
63 **'תְּרוּמָה' נִאֲמָרוּ בַּפְּסוּק: אַחַת תְּרוּמַת**
64 **אֲדָנִים (- עֲבוֹר הָאֲדָנִים לְקִרְשֵׁי**
65 **הַמִּשְׁכָּן), אַחַת תְּרוּמַת הַמִּזְבֵּחַ (- לְקִנּוֹת**
66 **מִחַן קִרְבָּנוֹת צִיבוּר), וְאַחַת תְּרוּמַת**
67 **הַמִּשְׁכָּן (- לְבִדָּק הַבַּיִת). וְאַחַת מִהֵן**
68 **הִיא תְּרוּמַת הָאֲדָנִים שֶׁהִיא**
69 **מִחְצִית הַשְּׁקָל, בְּקַע לְגִלְגֻלָּת**
70 **[=בְּקַע - מִשְׁקָלוֹ שֶׁל מִטְבַּע מִחְצִית**
71 **הַשְּׁקָל]²², לְכָל אֶחָד וְאֶחָד**
72 **מִיִּשְׂרָאֵל - תְּרוּמָה קְבוּעָה לְכוּלָם**
73 **בַּסִּכּוּם 'מִחְצִית הַשְּׁקָל' (בְּשׁוֹנָה מִשְׁאֵר**
74 **הַתְּרוּמוֹת שֶׁלֹּא נִקְבַּע סִכּוּם קְבוּעַ**
75 **לְתְּרוּמָה). אֲכָל (לְמִרְוֹת שְׁכַל יִשְׂרָאֵל**
76 **שׁוּרִים בְּתְרוּמָה זו) אֶף-עַל-פִּי-כֵן**
77 **גַּם בְּהֵם יִשְׁנָם ב' הָאוֹפְנִים דְּהַרְמָה וְהַפְּרָשָׁה. וּמְבַאֵר בְּזֶה**
78 **בְּדְבִוּר הַמִּתְחִיל' הַנִּל' שָׁם¹⁸, דִּזְהוּ מָה שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ**
79 **ז"ל בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת²³ לְמָה קָדְמָה שְׁמַע לְוְהִיָּה אִם שְׁמוּעַ**
80 **כְּדִי שְׁיִקְבַּל עָלָיו עַל מְלָכוֹת שְׁמִים תְּחִלָּה וְאַחֲרֵי-כֵן יִקְבַּל**
81 **עָלָיו עַל מַצּוֹת. דְּעֲנִין פְּרָשָׁה רַאשׁוֹנָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע**
82 **הוּא בְּכַחֲבִינַת רַצּוֹא [=מְרוּצָה. תְּשׁוּקָה לְעֵלּוֹת מַעְלָה] וּמְסִירוֹת-**

15 ראה ב"ר פצ"ט, ט. ויק"ר פכ"ה, ב. פרש"י ויחי מט, יג. ברכה לג, יח. 16 ראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז סקנ"ה-קנו.
17 ד"ה הקול קול יעקב בסידור אדה"ז. לקו"ת במדבר כ, א. ובכ"מ. 18 סה"מ עטר"ת ע' רלו ואילך. וראה אוה"ת תרומה
ע' א'שנה ואילך. 19 זהר תרומה קמו, א. 20 פרש"י - ריש פרשתנו ובכ"מ. 21 ראה מגילה כט, ב. פרש"י ריש פרשתנו.
22 תשא ל, יג. פקודי לח, כו. 23 יג, א.

שבת פרשת תרומה, ב' דר"ח אדר א', ה'תשד"מ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נָפֶשׁ, כַּמְפָּרֶשׁ²⁴ שְׂזוּהֵי הַכֹּהֵנִים בְּאֵמִירַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל גּוֹ'²⁵

2 - כמו רבי עקיבא שהאריך באמירת פסוק ראשון של קריאת-שמע עד שיצאה

3 נשמתו באמירת 'אחד'. ומבאר אדמו"ר מוהרש"ב שענין ה'מסירות-נפש' אצל

4 כל יהודי אינו רק למות על קידוש-השם, אלא 'נפש' פירושו 'רצון' (כלשון

5 הפסוק "אין נפשי אל העם הזה"

6 שפירושו "אין רצוני") ו'מסירות-נפש'

7 עניינה למסור ולבטל כל רצונו השקוע

8 בענייני העולם, עד שישאר לו רק רצון

9 להתקרב לאלקות, כדברי הפסוק

10 "צמאה נפשי לאלוקים ל-אל חי מתי

11 אבוא ואראה פני אלוקים", וְזוּהוּ גַם

12 הַפְּרוֹשׁ הַפְּשׁוּט בְּפִסּוּק זֶה -

13 "ה' אלוקינו ה' אחד", קִבְּלַת

14 מְלִכוּתוֹ וַיִּתְּבַרַךְ בְּאֵפֶן שֶׁל

15 תְּכִלִּית הַבְּטוּל וּמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ,

16 וְכֵן בְּהִמְשָׁךְ כְּתִיב²⁶ וְאַהֲבַת

17 אֶת הַיְוָי' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ

18 וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ, דְּכָל

19 זֶה הוּא עֲנִיָּן שֶׁל רְצוּא

20 וְהַעֲלָאָה, בְּחֵינַת שְׁמַיִם, וְלִכֵּן

21 נֶאֱמַר בָּהּ בַּפְּרָשָׁה רַאשׁוֹנָה וְדִבְרַת

22 כֵּם²⁷, וְאִמְרוּ חוּ"ל: בְּדִבְרֵי תוֹרָה

23 הַכְּתוּב מְדַבֵּר²⁸, בְּחֵינַת

24 שְׁמַיִם (כמבואר לעיל, לימוד תורה

25 נקרא 'שמים'), הִרְמָה²⁹. מֵה-

26 שְׂאִי־בֶן בְּפִרְשָׁה שְׁנֵיָה - "והיה

27 אם שמרע תשמעו אל מצותי" קָאִי

28 בְּקִבְּלַת עַל מְצוּוֹת - אחר פרשה

29 ראשונה שעניינה העלאה ו'רצוא'

30 לצאת ממציאותו האנוכית, בפרשה

31 שניה מקבל על-עצמו לקיים מצוות

32 בגופו כמו שהוא נמצא בעולם הגשמי,

33 בְּחֵינַת אֶרֶץ, וְלִכֵּן נֶאֱמַר בָּהּ

34 וְאִסַּפְתָּ דִּגְגָךְ גּוֹ' עַד לְאֵפֶן

35 שֶׁל וְאִכְלַתָּ וּשְׂבַעְתָּ³⁰, בְּחֵינַת

36 אֶרֶץ, בְּחֵינַת שׁוֹב³¹,

37 אֶפְרָשׁוּתָא. וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁעִנְיָן

38 זֶה קָשׁוּר עִם מֵה

39 שְׁמֵה־תְּרוּמוֹת נִבְנָה הַמְּשָׁכָן,

40 דָּגַם בְּמִשְׁכָּן הָיָו ב' הַעֲנִיָּנִים

41 דְּשְׁמַיִם וְאֶרֶץ, יְרִיעוֹת כִּסּוּי

המשכן הם בְּחֵינַת מְקִיף, בְּחֵינַת שְׁמַיִם, תוֹרָה, וְנוֹסֵף לְזֶה

הָיָו בּוֹ הַקְּרָשִׁים וְהַפְּלִים וְכוּ', בְּחֵינַת אֶרֶץ, מְצוּוֹת³². וַיֵּשׁ

לְהוֹסִיף בְּזֶה, דְּנוֹסֵף עַל הַמְּבַאֵר שֶׁשְׂתוֹרָה הִיא בְּחֵינַת

הִרְמָה וּמְצוּוֹת הֵם אֶפְרָשׁוּתָא, הִנֵּה בְּפִרְטוּיּוֹת יוֹתֵר יֵשׁ

בְּמְצוּוֹת גַּם בְּחֵינַת הִרְמָה.

וּכְמַבְאֵר ב'תוֹרָה אור' שָׁם³³

דְּעִנְיָן וְהָאֶרֶץ הִדָּם רְגְלֵי הוּא

כְּמוֹ שְׂרַפְרָף שְׁעִנְיָנו הוּא

לְהַגְבִּיחַ אֶת הַרְגֵּל מֵעַל

הָאֶרֶץ. וְכֵן הַמְצוּוֹת עֲנִיָּן גַּם

הִרְמָה, לְהַעֲלוֹת אֶת

הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים לְמַעְלָה.

לְסִיכּוּם, שְׁמַיִם וְאֶרֶץ בְּעִבּוּדֵי הַתְּפִילָּה:

פְּרָשָׁה רַאשׁוֹנָה - מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ,

הַעֲלָאָה, לִימוּד תוֹרָה, 'שְׁמַיִם'. פְּרָשָׁה

שְׁנֵי - תְּנוּעָה הַמְשַׁכָּה לְמַטָּה, קִיּוּם

הַמְצוּוֹת - 'אֶרֶץ'. וְכֵן גַּם בְּמִשְׁכַּן יְרִיעוֹת

הַגֶּגֶז - 'שְׁמַיִם'. קְרִישִׁים וְכִלִּים - 'אֶרֶץ'.

אֲמַנְגָם מֵה שְׁנֶאֱמַר לְעֵת־לְבוֹא:

הַשְׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאֶרֶץ

הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה

עוֹמְדִים לְפָנַי כֵּן יַעֲמֹד וְרַעְכֶם

וְשִׁמְכֶם הוּא עֲנִיָּן חֲדָשׁ

לְגַמְרֵי בְּשְׁמַיִם וּבְאֶרֶץ. דְּנוֹסֵף

לְעִנְיָן שְׁמַיִם וְאֶרֶץ (רְצוּא

וְשׁוֹב) כְּפִי שְׁהֵם עֲתָה, יְהִיָּה

גַּם עֲנִיָּן רְצוּא וְשׁוֹב לְעֵת־י-

לְבָא, וְיִהְיֶה בְּכֵינַת חֲדָשִׁים,

בְּאֵפֶן שֶׁל הַתְּחִדְשׁוֹת לְגַמְרֵי.

וְהַעֲנִיָּן הוּא³⁴, דְּהִנֵּה יָדוּעַ

שֵׁישׁ הַפְּרָשׁ בֵּין חֲדוּשׁ

הַיִּשְׁנוֹת [-דְּבַר יֵשׁן שְׁחוּר וּמִתְחַדֵּשׁ]

לְחֲדָשִׁים מִמֶּשׁ [-דְּבַר חֲדָשׁ שֶׁלֹּא

הִיָּה מֵעוֹלָם]. דְּחֲדוּשׁ הַיִּשְׁנוֹת

רְצוּא וּמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ, כַּמְפָּרֶשׁ²⁴ שְׂזוּהֵי הַכֹּהֵנִים הַפְּרוֹשׁ

בְּאֵמִירַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל גּוֹ'²⁵, וְזוּהוּ גַם הַפְּרוֹשׁ

הַפְּשׁוּט בְּפִסּוּק זֶה, קִבְּלַת מְלִכוּתוֹ וַיִּתְּבַרַךְ בְּאֵפֶן

שֶׁל תְּכִלִּית הַבְּטוּל וּמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ, וְכֵן בְּהִמְשָׁךְ

כְּתִיב²⁶ וְאַהֲבַת אֶת הַיְוָי' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל

נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ, דְּכָל זֶה הוּא עֲנִיָּן שֶׁל רְצוּא

וְהַעֲלָאָה, בְּחֵינַת שְׁמַיִם, וְלִכֵּן נֶאֱמַר בָּהּ וְדִבְרַת

כֵּם²⁷, בְּדִבְרֵי תוֹרָה הַכְּתוּב מְדַבֵּר²⁸, בְּחֵינַת

שְׁמַיִם, הִרְמָה²⁹. מֵה-שְׂאִי־בֶן בְּפִרְשָׁה שְׁנֵיָה קָאִי

בְּקִבְּלַת עַל מְצוּוֹת, בְּחֵינַת אֶרֶץ, וְלִכֵּן נֶאֱמַר בָּהּ

וְאִסַּפְתָּ דִּגְגָךְ גּוֹ' עַד לְאֵפֶן שֶׁל וְאִכְלַתָּ וּשְׂבַעְתָּ³⁰,

בְּחֵינַת אֶרֶץ, בְּחֵינַת שׁוֹב³¹, אֶפְרָשׁוּתָא. וַיֵּשׁ

לֹמֵר שְׁעִנְיָן זֶה קָשׁוּר עִם מֵה שְׁמֵה־תְּרוּמוֹת נִבְנָה

הַמְּשָׁכָן, דָּגַם בְּמִשְׁכָּן הָיָו ב' הַעֲנִיָּנִים דְּשְׁמַיִם

וְאֶרֶץ, יְרִיעוֹת הֵם בְּחֵינַת מְקִיף, בְּחֵינַת שְׁמַיִם,

תוֹרָה, וְנוֹסֵף לְזֶה הָיָו בּוֹ הַקְּרָשִׁים וְהַפְּלִים וְכוּ',

בְּחֵינַת אֶרֶץ, מְצוּוֹת³². וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה, דְּנוֹסֵף

עַל הַמְּבַאֵר שֶׁשְׂתוֹרָה הִיא בְּחֵינַת הִרְמָה

וּמְצוּוֹת הֵם אֶפְרָשׁוּתָא, הִנֵּה בְּפִרְטוּיּוֹת יוֹתֵר יֵשׁ

בְּמְצוּוֹת גַּם בְּחֵינַת הִרְמָה. וּכְמַבְאֵר ב'תוֹרָה אור'

שָׁם³³ דְּעִנְיָן וְהָאֶרֶץ הִדָּם רְגְלֵי הוּא כְּמוֹ שְׂרַפְרָף

שְׁעִנְיָנו הוּא לְהַגְבִּיחַ אֶת הַרְגֵּל מֵעַל הָאֶרֶץ. וְכֵן

הַמְצוּוֹת עֲנִיָּן גַּם הִרְמָה, לְהַעֲלוֹת אֶת הַדְּבָרִים

הַגְּשָׁמִיִּים לְמַעְלָה.

אֲמַנְגָם מֵה שְׁנֶאֱמַר הַשְׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאֶרֶץ

הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים לְפָנַי

כֵּן יַעֲמֹד וְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם הוּא עֲנִיָּן חֲדָשׁ לְגַמְרֵי וּבְאֶרֶץ. דְּנוֹסֵף

לְעִנְיָן שְׁמַיִם וְאֶרֶץ (רְצוּא וְשׁוֹב) כְּפִי שְׁהֵם עֲתָה, יְהִיָּה גַּם עֲנִיָּן

רְצוּא וְשׁוֹב לְעֵת־יְדִיד-לְבָא, וְיִהְיֶה בְּכֵינַת חֲדָשִׁים, בְּאֵפֶן שֶׁל

הַתְּחִדְשׁוֹת לְגַמְרֵי. וְהַעֲנִיָּן הוּא³⁴, דְּהִנֵּה יָדוּעַ שֵׁישׁ הַפְּרָשׁ בֵּין

חֲדוּשׁ הַיִּשְׁנוֹת לְחֲדָשִׁים מִמֶּשׁ. דְּחֲדוּשׁ הַיִּשְׁנוֹת

(24 ראה סידור אדה"ז סוף תפילת נעילה בשם השל"ה. 25) ואתחנן ו, ד. 26) שם ד, ה. 27) שם ד, ז. 28) ראה ברכות יג, ב. 29) ראה לקו"ת שה"ש שם מט, ג. נ, א. ועוד. וראה סה"מ תרע"ח שם ע' רפב. 30) עקב יא, יד-טו. 31) ראה לקו"ת שם נ, א. וראה סה"מ תרע"ח שם. 32) ראה תו"א ר"פ ויקהל. סה"מ תקס"ה ח"א ע' שלט ואילך. תו"ח ויקהל תקעג, ב ואילך. אוה"ת ויקהל כרך ז' ע' ביתשצא ואילך. אוה"ת תרומה ע' א'תלב ואילך. ובכ"מ. 33) א, ב. 34) ראה סה"מ תרע"ח

השמים כסאי והארץ הדום רגלי

ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 **בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ הוּא תְּמִיד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים**³⁵
 2 **הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. אָמֵנָם**
 3 **חֲדוּשׁ זֶה נִקְרָא חֲדוּשׁ הַיְשָׁנוֹת בְּלִבְד, כַּמְדַּגֵּשׁ בְּזֶה שֶׁהוּא**
 4 **נִקְרָא חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. מֵה־שְׂאִין־בֶּן עֲנַן הַשָּׁמַיִם**
 5 **הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה**
 6 **הוּא שֶׁיִּהְיֶה חֲדוּשׁ גְּמוּר.**
 7 **וְזֶהוּ מֵה שְׂשִׁיטְרָאֵל נַעֲשִׂים**
 8 **(על-יְדֵי הַעֲבוּדָה) בְּבַחֲיִנַת**
 9 **שְׂתָף לְהַקְבִּ"ה בַּמַּעֲשֵׂה**
 10 **בְּרֵאשִׁית**³⁶ (לדוגמא, דברי הגמרא
 11 (שבהערה 36): "כל דין שדן דין אמת
 12 לאמיתו.. כאילו נעשה שותף להקדוש"
 13 ברוך-הוא במעשה בראשית", **מִשׁוּם**
 14 **שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם הֵם מֵהַיּוֹם**
 15 **שָׁמַיִם וְאָרֶץ חֲדָשִׁים מִמֶּשׁ.**
 16 **להבנת ענין "השמים החדשים והארץ**
 17 **החדשה", יקדים לבאר ענין**
 18 **ה'התחדשות' שבגילוי האור שלפני**
 19 **הצמצום.**
 20 **צמצום - מאחר שאורו של הקדוש-**
 21 **ברוך-הוא הוא בלתי מוגבל ("אור**
 22 **אין סוף") אי-אפשר לאור זה**
 23 **להתלבש בתוך הנבראים להחיותם**
 24 **לקיימם, לזאת 'צמצום' הקדוש-ברוך-**
 25 **הוא אורו הגדול ועל-ידי צמצומים**
 26 **רבים ועצומים בא האור במדה**
 27 **וגבול להחיות הנבראים. אמנם**
 28 **על-ידי עבודת בני ישראל בקיום**
 29 **המצוות, שבוה מזככים ומרוממים**
 30 **את העולם, פועלים בעולם שיהי**
 31 **כלי ראוי להתגלות בו אור זה**
 32 **הגדול שלפני הצמצום.**
 33 **ובאור הַעֲנָן הוּא**³⁷, **דְּהִנְה**
 34 **יְדוּעַ מֵה שְׂפָתוֹב בְּיַעַן**
 35 **חַיִּים**³⁸ **דְּבַתְחַלַּת הַכֹּל הִיָּה**
 36 **אוֹר־אֵין־סוֹף מְמַלֵּא כָּל**
 37 **מְקוֹם הַחֲלָל, וְאַחֲרֵי־כֵן כִּאֲשֶׁר**
 38 **עלה ברצונו לברוא העולמות (שאינם**
 39 **מסוגלים להתקיים כ'מיצאות' בשעה**
 40 **שמאיר אור זה), לכן הִיָּה**
 41 **הַצְּמִצּוּם - צמצם את עצמו, וסילק**
 42 **אורו הגדול לבל יאיר, וְאַחֲרֵי־כֵן**
 43 **נִמְשָׁף מִן הָאֹר הַגְּדוֹל קוֹ דִּיק**

1 **הַיְשָׁנוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ הוּא תְּמִיד בְּכָל יוֹם**
 2 **וַיּוֹם, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים**³⁵ **הַמְּחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם**
 3 **תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. אָמֵנָם חֲדוּשׁ זֶה נִקְרָא**
 4 **חֲדוּשׁ הַיְשָׁנוֹת בְּלִבְד, כַּמְדַּגֵּשׁ בְּזֶה שֶׁהוּא נִקְרָא**
 5 **חֲדוּשׁ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. מֵה־שְׂאִין־בֶּן עֲנַן**
 6 **הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה הוּא שֶׁיִּהְיֶה**
 7 **חֲדוּשׁ גְּמוּר. וְזֶהוּ מֵה שְׂשִׁיטְרָאֵל נַעֲשִׂים (על-יְדֵי**
 8 **הַעֲבוּדָה) בְּבַחֲיִנַת שְׂתָף לְהַקְבִּ"ה בַּמַּעֲשֵׂה**
 9 **בְּרֵאשִׁית**³⁶, **מִשׁוּם שְׁעַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם הֵם מֵהַיּוֹם**
 10 **שָׁמַיִם וְאָרֶץ חֲדָשִׁים מִמֶּשׁ.**

11 **וּבִאֹר הַעֲנָן הוּא**³⁷, **דְּהִנְה יְדוּעַ מֵה שְׂפָתוֹב**
 12 **בְּיַעַן חַיִּים**³⁸ **דְּבַתְחַלַּת הַכֹּל הִיָּה אוֹר-**
 13 **אֵין־סוֹף מְמַלֵּא כָּל מְקוֹם הַחֲלָל וְאַחֲרֵי־כֵן הִיָּה**
 14 **הַצְּמִצּוּם וְאַחֲרֵי־כֵן נִמְשָׁף קוֹ דִּיק וְקֶצֶר כּו'. וְלִכְּנֵן הִיָּה**
 15 **וְלִכְּנֵן הִיָּה צְרִיף לְהַבִּין, לְמַה הִיָּה צְרִיף לְהִיָּה**
 16 **עֲנַן הַצְּמִצּוּם. דָּאֵף שֶׁהַשְּׁעַם עַל הַצְּמִצּוּם הוּא**
 17 **מִשׁוּם שֶׁהִיָּה אוֹר־אֵין־סוֹף מְמַלֵּא מְקוֹם הַחֲלָל**
 18 **וְלֹא הִיָּה מְקוֹם לַעֲמִידַת הָעוֹלָמוֹת כּו', וְלִכְּנֵן הִיָּה**
 19 **הַצְּמִצּוּם וְאַחֲרֵי־כֵן נִמְשָׁף הַקוֹ דִּיק וְהַקְצֶר כּו',**
 20 **מִכֵּל־מְקוֹם עֲדִין אֵינוֹ מוֹבֵן לְמַה הִיָּה בַּתְּחִלָּה**
 21 **הַגְּלוֹי בְּבַחֲיִנַת אֵין־סוֹף בְּמְקוֹם הַחֲלָל שֶׁיִּהְיֶה**
 22 **הַצְּמִצּוּם וְאַחֲרֵי־כֵן הַמְשַׁכַּת הַקוֹ, וְהַרִי בְּכַחַ**
 23 **הָאֵין־סוֹף הִיָּה יְכוֹל לְהִיָּה לְכַתְּחִלָּה הַמְשַׁכַּת**
 24 **הַקוֹ בְּמִדָּה וְגַבּוּל, וְהַרִי הַקוֹ נִמְשָׁף מִן הַעֲצָמוֹת.**
 25 **וּמִבְּאֵר בְּזֶה בְּסוֹף 'דְּבּוּר הַמִּתְחִיל' כִּי כִּאֲשֶׁר**
 26 **הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים תַּרְע"ח**³⁹, **שְׁזָה שֶׁהִיָּה בַּתְּחִלָּה**
 27 **הָאוֹר מְמַלֵּא מְקוֹם הַחֲלָל הוּא כְּדֵי שְׂשִׁיטְרָאֵל**
 28 **עַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם יוֹכְלוּ לְהַמְשִׁיף גַּם בַּחֲיִנַת**
 29 **אוֹר־אֵין־סוֹף שֶׁלְּפָנֵי הַצְּמִצּוּם, דְּמִכִּין שְׁאוֹר זֶה**
 30 **הִיָּה מְמַלֵּא מְקוֹם הַחֲלָל לְפָנֵי הַצְּמִצּוּם הַרִי זֶה**
 31 **מִעֵין הַכְּשָׁרָה וְרִגְלוֹת כְּבִיכּוֹל, שְׁגַם מְקוֹם**
 32 **הַחֲלָל יְכוֹל לְקַבֵּל גְּלוֹי אוֹר זֶה. אָמֵנָם**⁴⁰ **עֲבוּדָה**

שם ואילך. (35) נוסח המאיר לארץ. (36) ראה שבת י, א. קיט, ב. (37) ראה סה"מ תרע"ח שם ע' רפג. (38) בתחלתו. (39) שם. (40) סה"מ תרע"ח שם ע' רפד.

שבת פרשת תרומה, ב' דר"ח אדר א', ה'תשד"מ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דִּישְׂרָאֵל, גַּם הַמְּשַׁכֵּת גְּלוּי הַקּוֹן, וְאֶפְלוּ הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר
2 שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מְקוֹם הַחֶלֶל, הִיא בְּבַחֲיִנַת חֲדוּשׁ הַיְשָׁנוֹת
3 בְּלִבָּד, שֶׁהָרִי כָּכָר הָיָה עֲנִיָן זֶה לְפָנָי כֵּן. וְהַחֲדוּשׁ דְּשָׁמַיִם
4 חֲדָשִׁים וְאָרְצָן חֲדָשָׁה הוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ גְּמוּרָה. וְהוּא מֵה
5 שְׁלֻעַתִּיד יְהִיָּה גְּלוּי עֲצָמוֹת
6 אֵין-סוּף שְׁלֻמְעֵלָה מֵאוֹר הַקּוֹן
7 וְגַם לְמַעְלָה מֵהָאוֹר שֶׁהָיָה
8 מְמַלֵּא אֶת מְקוֹם הַחֶלֶל,
9 שֶׁזָּהוּ עֲנִיָן שֶׁל חֲדוּשׁ גְּמוּרָה,
10 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בַּתּוֹרָה דְּנֵאמַר
11 בְּנוֹבֵאָה לְעַתִּיד-לְבוֹא: תּוֹרָה
12 חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא כו'⁴¹
13 שְׁתֵּהִי הַתְּחַדְּשׁוֹת גְּמוּרָה (מֵה שְׁאִינוּ
14 בְּנִמְצָא עַכְשֵׁי אֶפְלוּ לֹא בַּהֲעֵלֵם).
15 וְעַל-פִּי הַמְּבַאֵר בַּתְּנַיָּא⁴²
16 שֶׁכָּל הַגְּלוּיִים דְּלֻעַתִּיד
17 תְּלוּיִים בְּמַעֲשֵׂינּוּ וְעַבְדוֹתֵנּוּ,
18 יֵשׁ לְהוֹסִיף, דְּכָשֵׁם שְׁגֻלוּי
19 אוֹר-אֵין-סוּף בְּמְקוֹם הַחֶלֶל
20 פֶּעַל אֶת הַפְּתִיחָה וְהַהֲכַשְׂרָה
21 וְהַרְגִּילוֹת שְׁיֻכְלוּ לְהַמְשִׁיכוֹ,
22 עַל-דֶּרֶךְ-זֶה יֵשׁ לוֹמַר
23 שְׁעַבְדוֹת יִשְׂרָאֵל עִתָּה פּוֹעֲלֵת
24 פְּתִיחָה וְרַגְלֵי, לְהַרְגִּיל אֶת
25 הָעוֹלָם בִּסְלַעְכוּיָיו [=לֹאט
26 לֹאט וּבַהֲרֵגָה] וְעַד שֶׁזָּה גּוֹרֵם
27 לְהַמְשַׁכֵּת הָעֲצָמוֹת דְּלֻעַתִּיד
28 לְבֹא. לְסִיכּוּם, "שָׁמַיִם הַחֲדָשִׁים
29 וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה" מוֹרָה עַל גְּלוּי אוֹר
30 שְׁלֻמְעֵלָה מֵהָאוֹר שֶׁהָאִיר קוֹדֵם
31 הַצְּמֻצוּם, שְׁהוּא גְּלוּי חֲדָשׁ מִמַּשׁ שְׁלֹא
32 הִיָּה מֵעוֹלָם.
33 וּמִמְשִׁיף אַחֲרֵיכֶן בַּפְּסוּק: כֵּן
34 יַעֲמִד זֶרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם.
35 דְּזֶרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם הִיא
36 עַבְדוֹתֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּבִי
37 אוֹפְנִים אֶלָּה דְּרַצּוֹא וְשׁוֹב⁴³.
38 זֶרְעֵכֶם קָאִי עַל עֲנִיָן הָעַבְדוּהַ
39 בְּבַחֲיִנַת אָרְצָן - 'שׁוֹב', כִּי עֲנִיָן
40 הַזְּרִיעָה הוּא בְּמַצְוֹת,

1 זוּ דִּישְׂרָאֵל, גַּם הַמְּשַׁכֵּת גְּלוּי הַקּוֹן, וְאֶפְלוּ
2 הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מְקוֹם הַחֶלֶל, הִיא
3 בְּבַחֲיִנַת חֲדוּשׁ הַיְשָׁנוֹת בְּלִבָּד, שֶׁהָרִי כָּכָר הָיָה
4 עֲנִיָן זֶה לְפָנָי כֵּן. וְהַחֲדוּשׁ דְּשָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרְצָן
5 חֲדָשָׁה הוּא בְּחִינַת חֲדוּשׁ גְּמוּרָה. וְהוּא מֵה
6 שְׁלֻעַתִּיד יְהִיָּה גְּלוּי עֲצָמוֹת אֵין-סוּף שְׁלֻמְעֵלָה
7 מֵאוֹר הַקּוֹן וְגַם לְמַעְלָה מֵהָאוֹר שֶׁהָיָה מְמַלֵּא אֶת
8 מְקוֹם הַחֶלֶל, שֶׁזָּהוּ עֲנִיָן שֶׁל חֲדוּשׁ גְּמוּרָה,
9 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בַּתּוֹרָה דְּתוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא
10 כו'⁴¹. וְעַל-פִּי הַמְּבַאֵר בַּתְּנַיָּא⁴² שֶׁכָּל הַגְּלוּיִים
11 דְּלֻעַתִּיד תְּלוּיִים בְּמַעֲשֵׂינּוּ וְעַבְדוֹתֵנּוּ, יֵשׁ
12 לְהוֹסִיף, דְּכָשֵׁם שְׁגֻלוּי אוֹר-אֵין-סוּף בְּמְקוֹם
13 הַחֶלֶל פֶּעַל אֶת הַפְּתִיחָה וְהַהֲכַשְׂרָה וְהַרְגִּילוֹת
14 שְׁיֻכְלוּ לְהַמְשִׁיכוֹ, עַל-דֶּרֶךְ-זֶה יֵשׁ לוֹמַר
15 שְׁעַבְדוֹת יִשְׂרָאֵל עִתָּה פּוֹעֲלֵת פְּתִיחָה וְרַגְלֵי,
16 לְהַרְגִּיל אֶת הָעוֹלָם בִּסְלַעְכוּיָיו [=לֹאט לֹאט]
17 וְעַד שֶׁזָּה גּוֹרֵם לְהַמְשַׁכֵּת הָעֲצָמוֹת דְּלֻעַתִּיד לְבֹא.
18 וּמִמְשִׁיף אַחֲרֵיכֶן כֵּן יַעֲמִד זֶרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם.
19 דְּזֶרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם הִיא עַבְדוֹתֵם שֶׁל
20 יִשְׂרָאֵל כְּבִי אוֹפְנִים אֶלָּה דְּרַצּוֹא וְשׁוֹב⁴³. זֶרְעֵכֶם
21 קָאִי עַל עֲנִיָן הָעַבְדוּהַ בְּבַחֲיִנַת אָרְצָן, כִּי עֲנִיָן
22 הַזְּרִיעָה הוּא בְּמַצְוֹת, וּכְמֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ ז"ל⁴⁴
23 מֵאִי פִּירֵי מַצְוֹת, כְּמֵאֲמַר פְּרוּתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים
24 (וְעַמְדָּן כָּלָם צְדִיקִים)⁴⁵ מַעֲשִׂים טוֹבִים⁴⁶, דְּעַל-

41 רֵדִי זְרִיעַת הַמַּצְוֹת בְּאָרְצָן חֲפָץ שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל⁴⁷ עַל-יְדֵי-זֶה יִצְיָן וּפְרַח גו'⁴⁸
42 (כְּמֵבֵאֵר בְּמְקוֹם אַחֲרָי). וְעֲנִיָן וְשִׁמְכֶם קָאִי עַל הַתּוֹרָה, בְּחִינַת שְׁמַיִם, כִּי נוֹסֵף
43 לְזֶה שֶׁהַתּוֹרָה כְּלָה הִיא שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְּב"ה (כְּדֵאִיתָא בְּרַמְבַּ"ן⁵⁰ וְכֵן בְּזֵהר"י⁵¹
44 וּבְכִמְהָ מְקוֹמוֹת), נְקִרְאת הַתּוֹרָה גַּם בְּשֵׁם שְׁמְכֶם, שְׁמֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
45 כְּמֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ ז"ל⁵² עַל הַפְּסוּק "וּבַתּוֹרָתוֹ (שֶׁל הַיְהוּדִי!) יִהְיֶה
46 יוֹמֵם וְלַיְלָה" שְׁכֹאשֵׁר לוֹמַד תּוֹרָה, תּוֹרָתוֹ נְקִרְאת עַל שְׁמוֹ, כִּי
47 אֶפְן הָעַבְדוּהַ בְּבַחֲיִנַת שְׁמַיִם הִיא בְּתַכְלִית הַמְּסִירוֹת-נְפֶשׁ,
48 הִיא מְצִיאֹתוֹ הִיא

(41) ראה ויק"ר פי"ג, ג. הובא בסה"מ תרע"ח שם. (42) רפ"ז. (43) ראה סה"מ תרע"ח שם. לקו"ת שה"ש נ, א ואילך. ועוד.
(44) סוטה מו, א. (45) ישעי' ס, כא. (46) ראה ב"ר פ"ל, ו. (47) מלאכי ג, יב. וראה תו"א בתחלתו. (48) ישעי' כז, ו. (49) ראה תו"א ר"פ שמות. ועוד. (50) בהקדמת פירושו על התורה. (51) ח"ב פז, א. (52) ראה קידושין לב, ריש ע"ב.

ביאור בדרך אפשר

- 1 עד שתֹרְתוּ נְקִרָאתָ עַל שָׁמוֹ, שֶׁכֵּל מְצִיאֹתוֹ הִיא מְצִיאֹת
- 2 שֶׁל תּוֹרָה. וּבִזְהָ מְחַדֵּשׁ בְּכַתוּב דְּגַם לְעֵת־לְבָא יַעֲמְדוּ
- 3 זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם (עבודת התורה ומצוות שאנו מקיימים בזמן הזה)
- 4 בְּאוֹתָהּ הַדְרָגָה דְשָׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְאַרְצָן הַחֲדָשָׁה. דְּהַגַּם
- 5 שְׂאֵז יִהְיֶה הַגְּלוּי דְבַחֲיִנַת
- 6 עֲצָמוֹת אֵינ־סוֹף שְׁלִמְעֵלָה גַם
- 7 מְהָאוֹר שְׁהִיָּה מְמַלֵּא מְקוּם
- 8 הַחֲלָל, וְאֵלוֹ הַעֲבוּדָה
- 9 דִּישְׂרָאֵל, זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם,
- 10 נַעֲשִׂית בְּזַמַּן הַזֶּה, אַחֲרֵי
- 11 הַצְּמָצוּם, עַל־יְדֵי הַקּוּ וְגְלוּי
- 12 הָאוֹר שְׁהִיָּה מְמַלֵּא מְקוּם
- 13 הַחֲלָל, דְּלִכְאוּרָה אֶפְשָׁר
- 14 לוֹמַר דְּשִׁרְגָא בְּטִיְהִרָא מְאִי
- 15 אֶהְיִי⁵³ [=נר בצהריים מה מועיל?]
- 16 כִּיּוֹן שִׁיְהִי גְלוּי הַעֲצָמוֹת שְׁלִמְעֵלָה
- 17 מְגִלוּי הָאוֹר שְׁלַפְנֵי הַצְּמָצוּם, אִיזָה
- 18 עֵרָךְ יִהְיֶה לִקְיוּם הַמְּצוּוֹת שְׁלַנּוּ בּוֹזַמַן
- 19 הַזֶּה? בְּכַל־זֹאת בְּן יַעֲמַד
- 20 זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם, דְּגַם בְּגְלוּי
- 21 זֶה יִהְיֶה מְקוּם לְעֲבוּדַת
- 22 יִשְׂרָאֵל. וְטַעַם הַדְּבָר הוּא,
- 23 מְשׁוּם שְׁעֲבוּדַתְּם הִיא
- 24 הַגּוֹרְמַת וְהַמְּבִיאָה לְגְלוּי זֶה,
- 25 וְכִיּוֹן שֶׁהֵם הַסְּבָה וְהַגּוֹרֵם,
- 26 בְּהַכְרַח שְׁהַדְּבָר נִמְצָא גַם
- 27 בְּהֵם, כִּי גַם בִּישְׂרָאֵל יֵשׁ
- 28 הַמְּשַׁכַּת הַעֲצָמוֹת.
- 29 וְזֶהוּ הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי גוֹ' וְאַחֲרֵי־
- 30 כְּף הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים גוֹ',
- 31 דְּמַכְיֹן שְׁלֵבֵד זֶה שִׁישְׁנוּ עֲנִין
- 32 הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי כו' כְּמוֹ שֶׁהוּא
- 33 מְצַד הַבְּרִיאָה מְצַד עֵצֶם הַבְּרִיאָה
- 34 [נסדר ההשתלשלות], עוֹד לַפְנֵי
- עבודתם של ישראל. וכפי שנתבאר בתחילת המאמר – שמים וארץ הם כללות
- הבריאה (צבא השמים וצבא הארץ), וכן עשר ספירות דאצילות, עשר ספירות
- הגנוזות וכו', וה'שמים' הם 'כסאי', יִשְׁנוּ גַם עֲנִין הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי כו'
- כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל כְּמַבּוּאָר לַעִיל – 'שמים' זו העבודה
- ב'רצוא' באהבה רבה, וכן לימוד
- התורה (והתורה היא 'כסאי', כמבואר
- ב'תורה אור': כשם היושב על כסא
- מנמיק קומתו, כן התורה ירדה ונמשכה
- למטה), וְלִכְנָן גַם הַשָּׁמַיִם
- חֲדָשִׁים וְאַרְצָן חֲדָשָׁה
- דְּלַעֲתִיד־לְבָא נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי
- עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל.
- וְיִהְיֶה־רְצוֹן שְׂיִקְיָם יַעוּד זֶה
- בְּקְרוּב מְמַשׁ, כְּמַפְרָשׁ
- בְּהַפְטָרַת הַפְּרָשָׁה, כִּי כְּאֶשֶׁר
- הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים גוֹ' בֶּן
- יַעֲמַד זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם, וְיִהְיֶה
- הַעֲנִין דְּכְשָׁאֵי נִכְתָּב אֲנִי
- נִקְרָא⁵⁴ - לַעֲתִיד לְבוֹא יִהְיֶה נִקְרָא
- שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּרוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּמַפּוֹרֵשׁ
- לֹא בְּכִינוּי (שם 'אדני') כְּבוֹזַמַן הַזֶּה,
- מְשׁוּם שְׁיִהְיֶה גְלוּי הַעֲצָמוֹת
- שְׁלִמְעֵלָה מְנֻכָּתָב וְנִקְרָא,
- בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ מְמַשׁ.
- מְצִיאֹת שֶׁל תּוֹרָה. וּבִזְהָ מְחַדֵּשׁ בְּכַתוּב דְּגַם
- לְעֵת־לְבָא יַעֲמְדוּ זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם וְשִׁמְכֶם בְּאוֹתָהּ
- הַדְרָגָה דְשָׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְאַרְצָן הַחֲדָשָׁה. דְּהַגַּם
- שְׂאֵז יִהְיֶה הַגְּלוּי דְבַחֲיִנַת עֲצָמוֹת אֵינ־סוֹף
- שְׁלִמְעֵלָה גַם מְהָאוֹר שְׁהִיָּה מְמַלֵּא מְקוּם הַחֲלָל,
- וְאֵלוֹ הַעֲבוּדָה דִּישְׂרָאֵל, זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם, נַעֲשִׂית
- בְּזַמַּן הַזֶּה, אַחֲרֵי הַצְּמָצוּם, עַל־יְדֵי הַקּוּ וְגְלוּי
- הָאוֹר שְׁהִיָּה מְמַלֵּא מְקוּם הַחֲלָל, דְּלִכְאוּרָה
- אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּשִׁרְגָא בְּטִיְהִרָא מְאִי אֶהְיִי⁵³,
- בְּכַל־זֹאת בְּן יַעֲמַד זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם, דְּגַם בְּגְלוּי
- זֶה יִהְיֶה מְקוּם לְעֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל. וְטַעַם הַדְּבָר
- הוּא, מְשׁוּם שְׁעֲבוּדַתְּם הִיא הַגּוֹרְמַת וְהַמְּבִיאָה
- לְגְלוּי זֶה, וְכִיּוֹן שֶׁהֵם הַסְּבָה וְהַגּוֹרֵם, בְּהַכְרַח
- שְׁהַדְּבָר נִמְצָא גַם בְּהֵם, כִּי גַם בִּישְׂרָאֵל יֵשׁ
- הַמְּשַׁכַּת הַעֲצָמוֹת.
- וְזֶהוּ הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי גוֹ' וְאַחֲרֵי־כְּף הַשָּׁמַיִם
- הַחֲדָשִׁים גוֹ', דְּמַכְיֹן שְׁלֵבֵד זֶה שִׁישְׁנוּ
- עֲנִין הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי כו' כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַד הַבְּרִיאָה,
- כו' כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל, וְלִכְנָן גַם הַשָּׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאַרְצָן חֲדָשָׁה
- דְּלַעֲתִיד־לְבָא נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל.
- וְיִהְיֶה־רְצוֹן שְׂיִקְיָם יַעוּד זֶה בְּקְרוּב מְמַשׁ, כְּמַפְרָשׁ בְּהַפְטָרַת הַפְּרָשָׁה, כִּי
- כְּאֶשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים גוֹ' בֶּן יַעֲמַד זִרְעֵכֶם וְשִׁמְכֶם, וְיִהְיֶה
- הַעֲנִין דְּכְשָׁאֵי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא⁵⁴, מְשׁוּם שְׁיִהְיֶה גְלוּי הַעֲצָמוֹת שְׁלִמְעֵלָה
- מְנֻכָּתָב וְנִקְרָא, בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ מְמַשׁ.